

កម្ពុជា៖ ការសិក្សាកំណត់វិសាលភាពនៃ អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសហគមន៍

សង្ខេបព័ត៌មានអំពីប្រទេស

អ្នកចូលរួមមកពីអង្គការសង្គមស៊ីវិល ក្នុងខេត្តមណ្ឌលគិរី ប្រទេសកម្ពុជា។ រូបថត៖ AMPLIFY ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០២៥។

អំពីគម្រោង AMPLIFY

AMPLIFY គឺជាគំនិតផ្តួចផ្តើមរយៈពេល ៥ឆ្នាំ ស្តីពីស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (WPS) ដែលឆ្លើយតបចំពោះផលប៉ះពាល់ ដែលជម្លោះ និងការគំរាមកំហែងដល់សន្តិសុខមនុស្សជាតិបង្កផ្សេងៗគ្នាមកលើស្ត្រី នៅតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ តាមរយៈការជំរុញការចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យរបស់ស្ត្រីក្នុងការបង្ការជម្លោះ និងការកសាងសន្តិភាព។

គំនិតផ្តួចផ្តើមនេះគាំទ្រដល់ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពថ្នាក់តំបន់អាស៊ានស្តីពីស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (ASEAN RPA on WPS) និងផ្តោតលើប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ និងមីយ៉ាន់ម៉ា តាមរយៈការរៀបចំគោលនយោបាយ ភាពជាដៃគូជាមួយសង្គមស៊ីវិល និងការកសាងសន្តិភាពកម្រិតសហគមន៍។ គម្រោង AMPLIFY ទទួលបានការគាំទ្រថវិកាពីក្រសួងការបរទេស និងពាណិជ្ជកម្មនៃលោកស្រី និងអនុវត្តដោយមូលនិធិអាស៊ី។

របៀបវារៈ: ស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (WPS) គឺជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសកល ដែលទទួលស្គាល់ថាការចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យរបស់ស្ត្រីក្នុងការកសាងសន្តិភាព និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត គឺជាកត្តាដ៏សំខាន់ និងចាំបាច់ ដើម្បីសម្រេចបាននូវសន្តិភាព និងការបង្ការជម្លោះ។ ផ្នែកលើសេចក្តីសម្រេចលេខ ១៣២៥ របស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ និងសេចក្តីសម្រេចជាបន្តបន្ទាប់ សសរស្តម្ភទាំង ៤ នៃរបៀបវារៈ WPS ដូចជា ការចូលរួម ការទប់ស្កាត់ ការការពារ និងការសង្គ្រោះនិងការស្តារឡើងវិញ ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើភាពចាំបាច់ក្នុងការការពារ និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិស្ត្រីនៅក្នុងស្ថានភាពងាយរងគ្រោះ និងជម្លោះ។ គម្រោង AMPLIFY ប្រើប្រាស់អភិក្រម WPS+ ដែលអនុវត្តលើសពីស្ថានភាពជម្លោះទៅទៀត ពោលគឺឆ្លើយតបចំពោះ ការគំរាមកំហែងដល់សន្តិសុខមនុស្សជាតិទៀតផង។

សង្ខេបព័ត៌មានអំពីប្រទេស

នៅឆ្នាំ ២០២៤ គម្រោង AMPLIFY បានធ្វើការសិក្សាកំណត់វិសាលភាព (Scoping Studies) នៅតាមបណ្តាប្រទេសអនុវត្តគម្រោងទាំងបី រួមមាន កម្ពុជា ឡាវ និងមីយ៉ាន់ម៉ា ដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីបញ្ហាប្រឈមដែលស្ត្រីជួបប្រទះនាពេលបច្ចុប្បន្ននៅគ្រប់កម្រិតនៃសង្គម។

នៅកម្ពុជា និងឡាវ ការស្រាវជ្រាវ រួមមាន ការស្ទង់មតិសហគមន៍ កិច្ចសម្ភាសជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះ និងការវាយតម្លៃតម្រូវការរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល។ នៅមីយ៉ាន់ម៉ាវិញ កិច្ចសម្ភាសបានស្វែងយល់អំពីបញ្ហាប្រឈមដែលអង្គការសិទ្ធិស្ត្រី អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សជាតិ និងសកម្មជននានា កំពុងជួបប្រទះនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនថៃ-មីយ៉ាន់ម៉ា។

ការសិក្សាទាំងនេះត្រូវបានពង្រឹងបន្ថែមទៀតតាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ក្រៅផ្លូវការជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ និងតាមរយៈការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនយោបាយ ក្រោមចំណងជើងថា “**ការធានាសន្តិភាពរបស់ស្ត្រី៖ ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនយោបាយស្តីពីស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ ក្នុងតំបន់អាស៊ាន កម្ពុជា ឡាវ និងហ្វីលីពីន**” ដែលធ្វើឡើង នៅដើមឆ្នាំ ២០២៥។

ឯកសារសង្ខេបព័ត៌មានអំពីប្រទេស ដែលរៀបចំជាបន្តបន្ទាប់ ដកស្រង់ការស្រាវជ្រាវនេះ ដើម្បីបង្ហាញពីលទ្ធផលរកឃើញសំខាន់ៗ និងការយល់ឃើញដែលពាក់ព័ន្ធបំផុត សម្រាប់កម្មវិធី WPS ។ ឯកសារនេះមានគោលបំណងផ្តល់ជាប្រភពធនធានសម្រាប់អង្គការសង្គមស៊ីវិល អ្នករៀបចំគោលនយោបាយ និងម្ចាស់ជំនួយ ហើយក៏ជាផ្នែកមួយនៃការបន្តប្រជាធិបតេយ្យរបស់គម្រោង AMPLIFY ក្នុងការកសាង និងចែករំលែកចំណេះដឹងស្តីពី WPS នៅក្នុងតំបន់ផងដែរ។

កម្ពុជា

- បរិបទស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ នៅកម្ពុជា
- ការកសាងសមត្ថភាពអង្គការសង្គមស៊ីវិល
- ទេសន្តរប្រវេសន៍ និងការជួញដូរមនុស្ស
- ភាពធន់ និងសន្តិសុខបរិស្ថាន
- អភិក្រមរបស់គម្រោង AMPLIFY

កម្ពុជា

បរិបទស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ នៅកម្ពុជា

របៀបវារៈស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (WPS) នៅកម្ពុជា ទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ដោយកម្ពុជាត្រូវបានកោតសរសើរនៅកម្រិតតំបន់ ចំពោះភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់កម្ពុជា ក្នុងការគាំទ្រកងកម្លាំងម្នាក់ៗ ក្នុងបេសកកម្មអន្តរជាតិ និងការគាំទ្រដល់ការរៀបចំគោលនយោបាយ WPS នៅកម្រិតតំបន់អាស៊ាន (Gordon and Kry 2024)។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការអនុវត្ត WPS នៅថ្នាក់ជាតិ នៅតែជាកិច្ចការដែលកំពុងបន្ត ហើយកត្តារាំងស្ទះមួយចំនួនចំពោះសន្តិភាព និងសន្តិសុខរបស់ស្ត្រី នៅតែមាន នៅកម្ពុជា។ ក្រុមស្ត្រី និងគូអង្គរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន នៅមិនទាន់យល់ច្បាស់អំពីទស្សនទានស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (WPS) ដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការទទួលយក និងការអនុវត្ត នៅថ្នាក់ជាតិ។

ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាត្រូវបានដិតដាមដោយរបប ខ្មែរក្រហមដ៏យោធា ដែលមានការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការកាន់កាប់។ ប្រវត្តិសាស្ត្របែបនេះនាំឱ្យមានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត និងជះឥទ្ធិពលដល់ការពិពណ៌នាអំពីការកសាងសន្តិភាព និងសន្តិសុខឡើងវិញក្រោយជម្លោះនៅកម្ពុជា ដែលមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹង WPS។ ទោះបីជាស្ត្រីមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការកសាងប្រទេសឡើងវិញក្រោយជម្លោះ និងយុត្តិធម៌ក្នុងដំណាក់កាលអន្តរកាល យ៉ាងណាក្តី ក៏ការចូលរួមចំណែករបស់ស្ត្រីភាគច្រើននៅមិនទាន់ត្រូវបានទទួលស្គាល់ទូលំទូលាយនៅឡើយ។^១

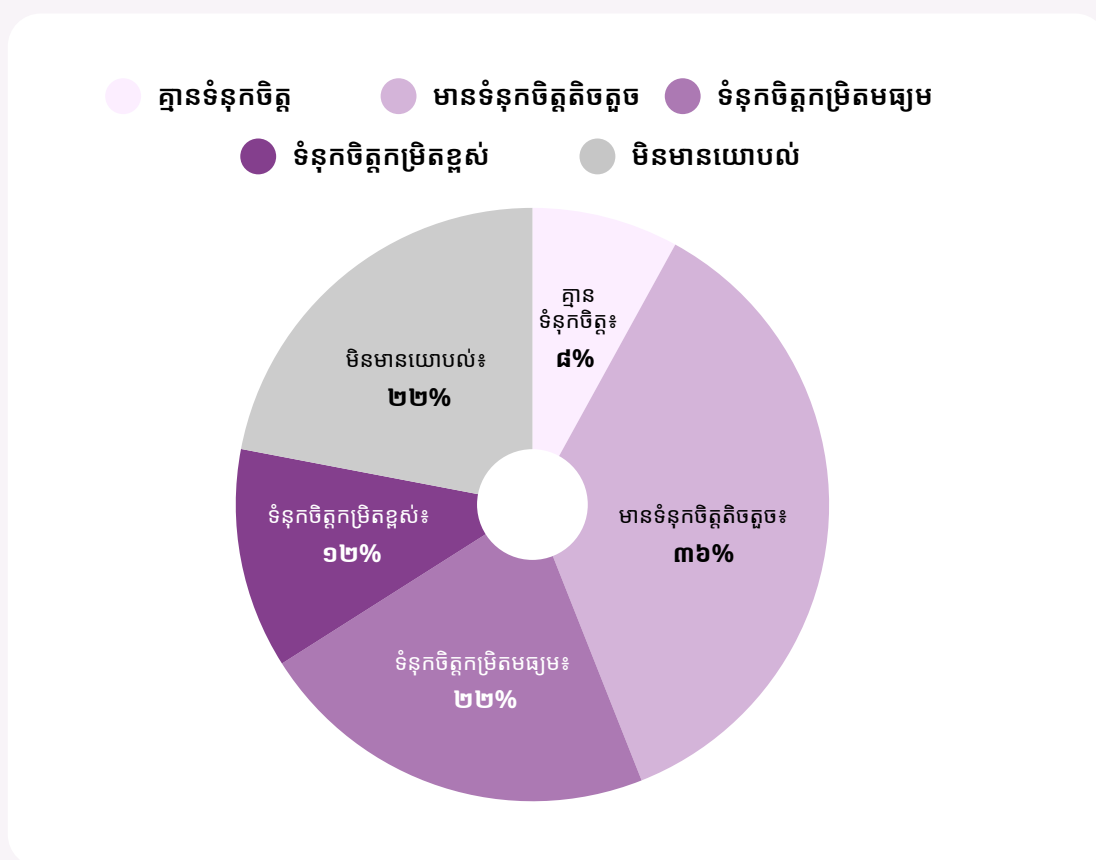
ក្របខ័ណ្ឌសមភាពជាតិ ដូចជា ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនារីរតនៈទី ៦ (Neary Rattanak VI Plan) និង ផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាលើស្ត្រី ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ទោះបីជាគេអាចពង្រឹងការអនុវត្តជាក់ស្តែងបន្ថែមទៀតក៏ដោយ។^២ បទដ្ឋានសង្គមដែលចាក់ឫសក្នុងជំនឿបិតុធិបតេយ្យ នៅតែរឹតត្បិតតួនាទីជាសាធារណៈរបស់ស្ត្រី រួមទាំង តួនាទីរបស់ពួកគេក្នុងឆាកនយោបាយ និងការរក្សាសន្តិភាព។ ការរំពឹងទុកផ្នែកវប្បធម៌ និងបញ្ហាប្រឈមពាក់ព័ន្ធនឹងគណនេយ្យភាពស្ថាប័ន មានន័យថាស្ត្រីនៅតែត្រូវបានមើលរំលងក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ទោះបីជាការចូលរួមចំណែករបស់ពួកគេក្នុងការកសាងសន្តិភាពនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន មានភាពលេចធ្លោ និងត្រូវបានចងក្រងទុកជាឯកសារយ៉ាងល្អក៏ដោយ។

^១ Kiernan, B. 2008. The Pol Pot Regime: Race, Power, and Genocide in Cambodia under the Khmer Rouge. Yale University Press; Hughes, C. (2009). "Cambodia in 2008: Consolidation in the Midst of Crisis." Asian Survey, 49(1), 206-212.

^២ Gordon, E. and Suyheang, K. 2024. Peace, Gender and Care in Cambodia. Melbourne: Monash University.

នៅឆ្នាំ ២០២៤ កម្មវិធី AMPLIFY បានធ្វើការសិក្សាកំណត់វិសាលភាពមួយ ដែលរកឃើញថា ស្ត្រីជាច្រើនបានធ្វើចំណាកស្រុករកការងារធ្វើ និងឱកាសសេដ្ឋកិច្ចល្អប្រសើរ ដែលអាចបង្កើនភាពម្ចាស់ការផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងភាពអង់អាចរបស់ពួកគេ។^៣ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការធ្វើចំណាកស្រុកតែងធ្វើឱ្យស្ត្រីប្រឈមនឹងភាពងាយរងគ្រោះដូចជា ការកេងប្រវ័ញ្ច ការជួញដូរមនុស្ស និងការកាន់តែប្រឈមនឹងអំពើហិង្សាលើស្ត្រី ជាពិសេស នៅក្រៅប្រទេសដែលកិច្ចការពារផ្លូវច្បាប់អាចនៅមានខ្វះចន្លោះ។ លើសពីនេះ ក្នុងចំណោមអ្នកឆ្លើយតបសរុបចំនួន ១២៩ នាក់ (ស្ត្រី ១១៧ នាក់ និងបុរស ១២ នាក់) ភាគច្រើន បានបង្ហាញទំនុកចិត្តក្នុងកម្រិតទាប ឬគ្មានទំនុកចិត្តសោះ (៤៤%) ក្នុងការដើរតួនាទី ពាក់ព័ន្ធនឹង «ស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ» (WPS) បន្ទាប់មកគឺអ្នកដែលមានទំនុកចិត្តមធ្យម (២២%) ទំនុកចិត្តខ្ពស់ (១២%) និងអ្នកមិនផ្តល់យោបល់ (២២%) ដូចបានបង្ហាញជូនខាងក្រោម។

រូបភាពទី ១៖ ទំនុកចិត្តក្នុងការដើរតួនាទីក្នុងវិស័យស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (WPS)

^៣ ការស្រាវជ្រាវត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងខែសីហា-កញ្ញា ឆ្នាំ២០២៤។ របាយការណ៍ដែលបានផលិតគឺសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុងរបស់មូលនិធិអាស៊ី (The Asia Foundation) ប៉ុណ្ណោះ និងមិនមានបំណងសម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈឡើយ។

ការកសាងសមត្ថភាព អង្គការសង្គមស៊ីវិល

សុភា ដឹកនាំអង្គការសង្គមស៊ីវិលមួយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលធ្វើការដើម្បីលើកកម្ពស់សន្តិភាពវិជ្ជមាន និងការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធនឹងសន្តិសុខ។ ប៉ុន្តែ បរិយាកាសការងារក្នុងវិស័យនេះមានភាពស្មុគស្មាញ និងប្រកបដោយហានិភ័យ។

ការបង្កើត និងការរក្សាដំណើរការអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅកម្ពុជា តម្រូវឱ្យឆ្លងកាត់ដំណើរការដ្ឋបាលដ៏សំបូរ ដែលមានភាពស្មុគស្មាញដោយសារបទប្បញ្ញត្តិ និងច្បាប់របស់រដ្ឋាភិបាល។ បញ្ហាជុំវិញសន្តិភាព គឺជាបញ្ហាសើបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយសម្រាប់អង្គការសង្គមស៊ីវិល ដូចជាអង្គការរបស់ សុភា ជាដើម បញ្ហាប្រឈមមានការកើនឡើងដោយសារឧបសគ្គការវិវាទប្រយោជន៍ ដូចជា លក្ខខណ្ឌតម្រូវបន្ថែមនៃការចុះបញ្ជី និងកាតព្វកិច្ចធ្វើរបាយការណ៍ក្នុងកម្រិតខ្ពស់ទៅកាន់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗគ្នាទាំងនៅ ថ្នាក់ស្រុក ខេត្ត និងថ្នាក់ជាតិ។

សុភា បានពន្យល់ថា៖ «អង្គការ និងបុគ្គលិករបស់យើងធ្លាប់ត្រូវបានគេគំរាមកំហែងជាច្រើនលើក។ នៅពេលដែលយើងមានការព្រួយបារម្ភ និងបានរាយការណ៍អំពីការគំរាមកំហែងទៅកាន់នគរបាល ឬអាជ្ញាធរសហគមន៍គ្មានចំណាត់ការណាមួយត្រូវបានធ្វើឡើងឡើយ។ បុគ្គលិកត្រូវដោះស្រាយស្ថានភាពទាំងនេះដោយខ្លួនឯងតាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយហានិភ័យ»។

អង្គការរបស់គាត់បានអនុវត្តវិធានការជាច្រើន ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រឈមនឹងហានិភ័យ រួមមាន ការបណ្តុះបណ្តាលបង្កើនការយល់ដឹងអំពីសន្តិសុខការបង្កើតបណ្តាញទូរសព្ទទំនាក់ទំនងបន្ទាន់ ការធ្វើដំណើរជាតូចនៅពេលចុះធ្វើសកម្មភាពនៅតាមជនបទ ការផ្សារភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកដឹកនាំមូលដ្ឋាន និងការមានការិយាល័យដែលមិនសូវមានភាពទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍ជាសាធារណៈ។ នេះគ្រាន់តែជាតថភាពមួយចំនួនដែលអង្គការសង្គមស៊ីវិលជួបប្រទះ ក្នុងការបំពេញការងារស្វែងរកការគាំទ្រជុំវិញស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (WPS) នៅកម្ពុជា។

អង្គការសង្គមស៊ីវិលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការស្វែងរកការគាំទ្ររបស់កម្ពុជាជុំវិញបញ្ហាសន្តិភាព និងសន្តិសុខ ដែលជះឥទ្ធិពលដល់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី។ អង្គការទាំងនេះ ធ្វើការនៅក្នុងវិស័យផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនឹងការជួញដូរមនុស្ស យុត្តិធម៌ក្នុងដំណាក់កាលអន្តរកាល ការចូលរួមក្នុងនយោបាយរបស់ស្ត្រី អំពើហិង្សាលើស្ត្រី និងការលើកកម្ពស់សន្តិភាព។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រតិបត្តិការរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅកម្ពុជាអាចជួបប្រទះនឹងបញ្ហាប្រឈមជាពិសេស នៅពេលអង្គការទាំងនេះធ្វើការងារពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាដែលមានភាពសើបផ្នែកវប្បធម៌ ឬនយោបាយ។ អង្គការមួយចំនួនអាចប្រឈមមុខនឹងការពិនិត្យពិច័យកាន់តែតឹងរឹង និងត្រូវឆ្លងកាត់ដំណើរការចុះបញ្ជី និងការធ្វើរបាយការណ៍ដ៏ស្មុគស្មាញ។ បន្ថែមលើការបារម្ភអំពីបរិយាកាសប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងអំណោយផល ក្នុងករណីខ្លះ អង្គការសង្គមស៊ីវិលត្រូវបានតម្រូវឱ្យអនុវត្តវិធានការសុវត្ថិភាព និងចាប់ផ្តើមជាមួយអង្គការអន្តរជាតិ ទើបមានអារម្មណ៍សុវត្ថិភាព ក្នុងការអនុវត្តការងារដ៏សំខាន់របស់ពួកគេ។^៤ ទោះបីជាមានហានិភ័យទាំងនេះក៏ដោយ ក៏អង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅតែប្តេជ្ញាចិត្តបន្តការងារស្វែងរកការគាំទ្ររបស់ពួកគេ រួមទាំង សម្រាប់របៀបវារៈ WPS ផង។

ផ្នែកមួយសម្រាប់ពង្រឹង និងគាំទ្រការងាររបស់ពួកគេ គឺ**ការបង្កើនការកសាងសមត្ថភាព** ដល់អង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅកម្ពុជា។ អង្គការសង្គមស៊ីវិលជាច្រើនដំណើរការ ជាមួយគម្រោងរយៈពេលខ្លី ដែលមិនមានភាពបត់បែនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍបុគ្គលិកឡើយ។ ការគាំទ្រអង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងការស្វែងយល់អំពីរបៀបវារៈ និងអាទិភាព WPS ជាភាសាខ្មែរ ការជួយសម្របសម្រួលរវាងក្រុមអង្គការ សង្គមស៊ីវិល និងរដ្ឋាភិបាល និងការគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍជំនាញកសាងសន្តិភាព គឺជាកត្តាសំខាន់ ដើម្បីធានាថិរិយភាពនៃការអនុវត្តរបៀបវារៈ WPS នៅកម្ពុជា។

^៤ លទ្ធផលរកឃើញនៃការស្រាវជ្រាវរបស់យើងបានកត់សម្គាល់ថា អង្គការសង្គមស៊ីវិលមួយចំនួនមានការព្រួយបារម្ភអំពីសុវត្ថិភាពនៅកន្លែងធ្វើការ។ ឧទាហរណ៍មួយដែលត្រូវបានលើកឡើង គឺការគំរាមកំហែងពីសំណាក់បុគ្គលដែលយល់ឃើញថា ការធ្វើការផ្នែក WPS និងសមភាពយេនឌ័រ នឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សុខុមាលភាពក្នុងគ្រួសារ និងសហគមន៍។

ទេសន្តរប្រវេសន៍ និង ការជួញដូរមនុស្ស

សុខា គឺជាកសិករ និងជាម្តាយដែលមានកូនតូចពីរនាក់ រស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទមួយនៃប្រទេសកម្ពុជា។ ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសម្ពាធផ្នែកបរិស្ថាន ការធ្វើកសិកម្មលើដីរបស់គាត់កាន់តែមានការលំបាកខ្លាំងឡើង ហើយ មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់គាត់ដែលមានភាពប្រាកដប្រជាទៀត។ ដោយសារមូលហេតុទាំងនេះ គាត់បានសម្រេចចិត្តទុកកូនៗឱ្យម្តាយគាត់មើលថែ ហើយឆ្លងដែនទៅរកការងារធ្វើនៅប្រទេសថៃ។

ដោយគ្មានធនធាន ឬព័ត៌មានច្បាស់លាស់អំពីគ្រោះថ្នាក់ដែលគាត់អាចនឹងជួបប្រទះក្នុងអំឡុងពេលធ្វើដំណើរ និងគ្មានបណ្តាញគាំទ្រ ឬសហគមន៍នៅជុំវិញខ្លួន ការធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ទៅកាន់ប្រទេសថៃពេញទៅដោយគ្រោះថ្នាក់សម្រាប់ សុខា។

គាត់ប្រឈមមុខនឹងស្ថានភាពធ្វើដំណើរដែលគ្មានសុវត្ថិភាព និងហានិភ័យនៃការកេងប្រវ័ញ្ច និងអំពើហិង្សា ពីសំណាក់ក្រុមជួញដូរមនុស្ស ដែលឃ្លាំមើលតាមផ្លូវឆ្លងកាត់ ដើម្បីស្វែងរកមនុស្សដែលខ្វះការការពារសុវត្ថិភាព និងខ្វះសហគមន៍គាំទ្រ ជាពិសេសគឺស្ត្រីតែម្តង។

នៅពេលទៅដល់ប្រទេសថៃ គាត់មិនចេះនិយាយភាសាគេ ហើយមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងដូចជាមនុស្សដែលគេមើលមិនឃើញ នឹងគ្មានទីពឹង។ បុគ្គលដូចជា សុខា ក៏ងាយរងគ្រោះចំពោះការប្រែប្រួលនៃសន្តិសុខតាមបណ្តោយព្រំដែន និងទំនាក់ទំនងទ្វេភាគី ដែលអាចអាចបណ្តាលឱ្យមានការបញ្ជូនខ្លួនត្រឡប់មកវិញ។

នៅពេលដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យចាកចេញពីដីដូនតា របស់ពួកគេ។ ការធ្វើចំណាកស្រុក ជារឿយៗ មានន័យថាជាការបាត់បង់ទំនៀមទម្លាប់របបធម៌ និងរបរចិញ្ចឹមជីវិតបែបប្រពៃណី ដែលជាអ្វីដែលផ្សារភ្ជាប់ពួកគេទៅនឹងសហគមន៍ និងដីធ្លីរបស់ពួកគេ។ ស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិចងាយរងគ្រោះជាពិសេសចំពោះហានិភ័យនៃការជួញដូរមនុស្ស ដោយសារកង្វះលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មាន និងការការពារចាំបាច់សំខាន់ៗ ដែលកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើងដោយសារការរើសអើង។

ទេសន្តរប្រវេសន៍ និងការជួញដូរមនុស្ស គឺជាការគំរាមកំហែងដ៏ធ្ងន់ធ្ងរបំផុតមួយ ចំពោះស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ នៅកម្ពុជា។ ការរីចរិលបរិស្ថាន និងអាកាសធាតុធ្ងន់ធ្ងរ បានក្លាយជាកត្តាជំរុញឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅ ព្រោះថាវាជាការធ្វើកសិកម្មនៅក្នុងខេត្តជាច្រើននៃប្រទេសកម្ពុជាមានការប្រែប្រួល។ ដោយគ្មានប្រភពចំណូលជាប់លាប់ តាមរយៈការធ្វើកសិកម្មលើដីរបស់ខ្លួន ប្រជាជនជាច្រើនគ្រួសារ គ្មានជម្រើសអ្វីក្រៅពីធ្វើចំណាកស្រុក ដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិតឡើយ។

ការធ្វើចំណាកស្រុកច្រើនតែគ្មានសុវត្ថិភាព និងខ្វះការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាល ឬសហគមន៍ទូទៅ។ ភាពរង្គោះរង្គើក្នុងសង្គម បានក្លាយជាផ្នែកមួយនៃជីវិតប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងខេត្តជនបទជាច្រើន ដែលមានប្រជាជនធ្វើចំណាកស្រុក ដែលជះឥទ្ធិពលជាពិសេសដល់ស្ត្រី។ កុមារជាច្រើនតែងត្រូវបានបន្សល់ទុកឱ្យនៅជាមួយសាច់ញាតិវ័យចាស់។

ដោយគ្មានការគាំទ្រពីបណ្តាញសង្គម ឬសហគមន៍ជុំវិញខ្លួន ស្ត្រី និងក្មេងស្រីកាន់តែប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការជួញដូរមនុស្ស ការកេងប្រវ័ញ្ច និងអំពើហិង្សា ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់។ ជារឿយៗ ស្ត្រីទាំងនេះធ្វើដំណើរដោយមានធនធានតិចតួចបំផុត និងគ្មានឯកសារគ្រប់គ្រាន់ ហើយពួកគេមិនសូវស្គាល់អំពីការរស់នៅក្នុងទីក្រុងនៅពេលពួកគេទៅដល់ មានន័យថាពួកគេមិនមានលទ្ធភាពទទួលបានសេវាថែទាំ ឬកិច្ចការពារផ្លូវច្បាប់គ្រប់គ្រាន់ឡើយ។

ស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិចរងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដោយសារការធ្វើចំណាកស្រុកនៅកម្ពុជា ជាពិសេស

ភាពធន់ផ្នែកបរិស្ថាន និងសន្តិសុខ

ចំនួនរតី រស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលគ្រួសាររបស់គាត់ប្រកបរបរធ្វើកសិកម្ម។ គាត់ ទទួលខុសត្រូវលើការទៅរកទឹកសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ ក្នុងគ្រួសារ។ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយ នេះ របបទឹកភ្លៀងដែលមិនទៀងទាត់ និងរដូវប្រាំង អូសបន្លាយ បានធ្វើឱ្យគ្រួសាររបស់គាត់កាន់តែ លំបាកក្នុងការទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅ ហើយកាន់តែ ពិបាករកទឹក មកប្រើប្រាស់។

អាកាសធាតុដែលមិនអាចទាយទុកជាមុនបាន បានធ្វើ ឱ្យបញ្ហាខ្វះទឹក កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ដូច្នេះ ចំនួនរតី ត្រូវដើរ ក្នុងចម្ងាយឆ្ងរឆ្ងាយជាងមុន ដើម្បីទទួលបានទឹកដែល មានសុវត្ថិភាពសម្រាប់ផឹកផ្សាយ និងបងប្អូនប្រុស របស់គាត់។

គាត់បានពន្យល់ថា៖ «ការដើរឆ្ងាយបែបនេះគឺ ពិបាក និងមិនមានសុវត្ថិភាពសម្រាប់ពួកយើង ទេ»។ ហានិភ័យប្រឈមនឹងអំពើហិង្សា ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើដំណើររបស់គាត់បានកើនឡើង ដ្បិតគាត់ត្រូវចំណាយពេលច្រើន ធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ តំបន់ ដែលគាត់មិនសូវស្គាល់។

ដីធ្លី។ នៅពេលដែលកង្វះខាតទឹកកើនឡើង តម្រូវការសម្រាប់ប្រជាជន ជាពិសេសស្ត្រី និងក្មេងស្រី ក្នុងការធ្វើដំណើរ ឆ្ងរឆ្ងាយដើម្បីដងទឹកសម្រាប់គ្រួសាររបស់ពួកគេ ក៏មានការកើនឡើងផងដែរ។

វិបត្តិបរិស្ថាន ជះឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់លើសន្តិសុខ របស់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី នៅកម្ពុជា។ ស្ត្រីរងផលប៉ះពាល់ លើសលុប ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍អាកាសធាតុធ្ងន់ធ្ងរ ដូចជា គ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ ក៏ដូចជា របបទឹកភ្លៀងដែលផ្លាស់ប្តូរមិនទៀងទាត់ ដែលកត្តា ទាំងអស់នេះបន្តរំខានដល់ការធ្វើកសិកម្ម និងរបររកប្រាក់ ជីវិតដែលស្ត្រីជាច្រើនពឹងផ្អែក។

បទដ្ឋានសង្គមបានផាត់ស្រីចេញពីវេទិកាធ្វើសេចក្តី សម្រេចចិត្ត ពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន និងការឆ្លើយតបនឹង គ្រោះមហន្តរាយ នៅកម្ពុជា ដែលធ្វើឱ្យភាពងាយ រងគ្រោះរបស់ពួកគេកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ក្នុងគ្រាមានវិបត្តិ និងធ្វើឱ្យពួកគេមានលទ្ធភាពតិចតួចក្នុងការ ជះឥទ្ធិពលលើភាពធន់ និងសន្តិសុខផ្នែកបរិស្ថាន នៅ កម្រិតសហគមន៍។

ព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាស និងវិបត្តិបរិស្ថាន ក៏ គំរាមកំហែងដល់សន្តិភាពផងដែរ ដ្បិតសហគមន៍ ដែលស្ថិតក្រោមសម្ពាធកាន់តែមានភាពតានតឹងជុំវិញ ការបែងចែកធនធាន ជាពិសេស ទឹក និងការប្រើប្រាស់

អភិក្រមរបស់គម្រោង AMPLIFY

គម្រោង AMPLIFY នៅកម្ពុជា ត្រៀមអនុវត្តអភិក្រមពហុមុខព្រួញ (Multi-pronged approach) ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងហានិភ័យដែលមានទំនាក់ទំនងគ្នាទៅវិញទៅមក ដូចជា ការរួមគ្នាចង្អុលនៃលំហសង្គមស៊ីវិល ការជួញដូរមនុស្ស និងអសន្តិសុខផ្នែកបរិស្ថាន ជាដើម។ អភិក្រមនេះបញ្ចូលទាំងការលើកកម្ពស់ភាពម្ចាស់ការ និងសិទ្ធិសម្រេចរបស់ស្ត្រី ការពង្រឹងការសម្របសម្រួលរបស់សង្គមស៊ីវិល និងការជះឥទ្ធិពលលើគោលនយោបាយនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ (ថ្នាក់ខេត្ត)។ **គម្រោង AMPLIFY កម្ពុជា កំពុងអនុវត្តសកម្មភាពដែលផ្តោតលើសហគមន៍ជាស្នូល និងផ្នែកលើបរិបទជាក់ស្តែង** នៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង និងមណ្ឌលគិរី។ តំបន់ទាំងនេះត្រូវបានកំណត់ថាមានភាពងាយរងគ្រោះ ដោយសារវិបត្តិផ្នែកធាតុអាកាសនិងបរិស្ថាន ការគំរាមកំហែងផ្នែកសន្តិសុខចំពោះស្ត្រី និងការធ្វើចំណាកស្រុកដោយកត្តាសេដ្ឋកិច្ច។

គម្រោង AMPLIFY កំពុងធ្វើការជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំស្ត្រី ក្នុងសង្គមស៊ីវិលថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងដៃគូមកពីរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធ្វើមូលដ្ឋាននីយកម្មផែនការសកម្មភាពតំបន់អាស៊ានស្តីពីស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ (ASEAN RPA-WPS) ដោយខិតខំជួយកម្ពុជាឱ្យសម្រេចបាននូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួនក្នុងការរៀបចំ និងអនុវត្តផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពីស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ។ គម្រោង AMPLIFY ក៏គាំទ្រក្នុងសង្គមស៊ីវិលក្នុង**ការតភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយវេទិកានាព័ត៌មានអាស៊ានផងដែរ** ដើម្បីអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាកាន់តែមើលឃើញកង្វល់ផ្នែកសន្តិភាព និងសន្តិសុខរបស់ស្ត្រីកម្ពុជា និងដើម្បីលើកកម្ពស់**គណនេយ្យភាពនៃយន្តការថ្នាក់តំបន់**។ តាមរយៈការពង្រឹងមូលដ្ឋានភស្តុតាង និងការអភិវឌ្ឍធនធានចំណេះដឹងជាភាសាជាតិ ការផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់កិច្ចសន្ទនា ការពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំស្ត្រី និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងការដោះស្រាយបទដ្ឋានសង្គមដែលអវិជ្ជមានតាមរយៈយុទ្ធនាការនានា គម្រោង AMPLIFY កំពុងជួយឱ្យស្ត្រីមានទំនុកចិត្តលើសមត្ថភាពខ្លួនឯង ក្នុងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់លើសលុបដោយសារតែបញ្ហា WPS+ ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម៖

www.asiafoundation.org/amplify amplifyinfo@asiafoundation.org

